

KLPs policy for stemmegivning 2024, klima og natur

KLP anser klimaendringer og naturtap både som en direkte finansiell risiko og en systemrisiko med betydelig konsekvenser for den globale økonomien og KLPs langsiktige interesser. Som en langsiktig ansvarlig investor søker vi å minimere KLPs eksponering for natur- og klimarelatert risiko, og sikre at KLPs finansielle mål nås på en måte som støtter sosial og økonomisk utvikling innenfor planetens tåleevne.

KLP er en aktiv eier som søker å påvirke og motivere selskap til omstilling og gripe mulighetene i det grønne skiftet. Vi forventer at selskapene vi er investert tilpasser sin aktivitet til globale klima- og naturmål, og har utdypet hva dette innebære i vårt forventningsdokument: [KLP's expectations for companies with respect to climate change and the natural environment](#).

Stemmegivning på generalforsamlinger, inkludert støtte til aksjonærforslag, er et av flere virkemiddel i vår løpende eierskapsutøvelse. Der dialogbasert engasjement ikke gir ønskede resultater, eller selskap over tid ikke viser vilje eller evne til omstilling i tråd med globale klima- og miljømål, vil KLP trappe opp virkemiddelbruken og signalisere behov for kursendring ved stemme mot sittende styre (vi stemmer mot valg av styret eller gjenvalg av styremedlemmer).

En vesentlig del av KLPs stemmegivning gjennomføres av ISS, basert på ISS' *International Socially Responsible Investing (SRI) proxy voting guidelines*. ISS SRI policy'en vil i stor grad innebære støtte til ESG-relaterte aksjonærforslag som ligger innenfor rammen av KLPs eierforventinger og retningslinjer for stemmegivning.

Dessverre observerer vi at en rekke selskap ikke forholder seg til behovet for omstilling slik vi forventer. I 2024 vil vi derfor stemme mot styret i selskap med høye utslipp av klimagasser eller høy risiko for å bidra til naturskade uten å demonstrer tilstrekkelig vilje eller evne til å håndtere risiko og negativ påvirkninger av selskapets aktivitet. Konkret vil KLP stemmet mot styret i selskap etter følgende kriterier:

- 1) Selskapet er blant de som bidrar med de største utslippene, uten å ha en troverdig omstillingsplan.** Climate Action 100+ er en investor ledet organisasjon som vurderer 170 selskap som sammen er ansvarlig for opp mot to tredeler av globale industriutslipp. Selskapene i målgruppen vurderes årlig mot et omfattende sett av indikatorer, og har vært prioritert for koordinert investor oppfølging i minst fem år. Selskapene er dermed svært godt kjent med investorforventningene. En helt grunnleggende forventning er at selskapene i denne gruppen har en troverdig plan for hvordan de vil tilpasse seg en lavutslippøkonomi i tråd med målene i Parisavtalen. KLP mener mangel på overgangsplan innebærer en uakseptabel risiko, og vil stemme mot styret eller gjenvalg av styremedlemmer der vi har aksjer i selskap vurdert av Climate Action 100+ som ikke oppfyller forventningene¹⁾.
- 2) Selskapet har høy risiko for å bidra til tropisk avskoging enten direkte eller gjennom sine forsyningskjeder, men mangler grunnleggende rutiner for risikohåndtering.** Forest 500 er et sivilsamfunnsprosjekt som vurderer 350 selskap og 150 investorer med høy risiko for å være knyttet til tropisk avskoging gjennom sin produksjon, forsyningskjeder eller finansiering. KLP forventer at selskapene i denne gruppe kommer med en tydelig offentlig forpliktelse om å ikke bidra til avskoging direkte eller gjennom sine forsyningskjeder, og at de følger opp dette gjennom en aktiv strategi med offentlig rapportering. KLP mener vage forpliktelser og mangelfull rapportering innebærer en uakseptabel risiko, og vil stemme mot styret eller gjenvalg av styremedlemmer der vi har aksjer i selskap vurdert av Forest 500 som ikke oppfyller forventningene²⁾.
- 3) Selskapet har spesielt høy risiko for å bidra til klimautslipp og naturskade gjennom produksjon av biff, men mangler grunnleggende rutiner for risikohåndtering.** Global produksjon av biff bidrar ekstraordinært til utslipp av klimagasser og belastning på natur. Det påhviler derfor selskap i forsyningskjedene for biff et ekstra ansvar for god risikohåndtering. KLP forventer at selskap som har en betydelig rolle i forsyningskjeder for biff har en avskogingsforpliktelse som dekker biff og at de rapporterer på risikohåndtering og fremdrift eksplisitt for denne råvaren. KLP vil stemme mot styret eller gjenvalg av styremedlemmer der vi har aksjer i selskap vurdert av Forest 500 som ikke oppfyller disse forventningene³⁾.
- 4) Metall og mineralselskap (gruver og prosessering av metall/mineralråvarer) som ikke oppgir substansiell bærekraftinformasjon.** KLP har i 2023 spesielt fulgt opp Kinesiske gruveselskap (metals and mining). Selskap i denne sektoren har spesielt høy risiko for å bidra til høye klimautslipp og naturskade, og det må derfor stilles ekstra strenge krav til risikohåndtering. En forutsetning for å vurdere selskapenes risikohåndtering er at relevante informasjon gjøres tilgjengelig. KLP mener mangel på grunnleggende informasjon knyttet til klimautslipp naturpåvirkning innebærer en uakseptabel risiko, og vil stemme mot styret eller gjenvalg av styremedlemmer der vi har aksjer i selskap som hverken oppgir substansiell informasjon om klima- og naturrisiko, og som heller ikke svarer på henvendelser fra KLP.

KLP vil i tillegg støtte aksjonærforslag/kampanjer som er konsistente overfor en sektor eller et utvalg av selskap som «follow this» og aksjonærforslag utformet i tråd med «say on climate», samt frittstående selskaps-spesifikke aksjonærforslag inne rammen av KLPs forventninger og policy for god selskapsstyring.

Vurderinger basert på indikatorer fra Climate Action 100+ og Forest 500

1) Vurdering basert på:

Climate Action 100+ Sub-indicator 5.1: *The company has a -decarbonisation strategy that explains how it intends to meet its long and medium-term GHG reduction targets.*

5.1a *The company identifies the set of actions it intends to take to achieve its GHG reduction targets over the targeted timeframe. These measures clearly refer to the main sources of its GHG emissions, including Scope 3 emissions where applicable.*

- KLP vil stemme mot styret eller gjenvalg av styremedlemmer i selskap som ikke har avkarboniseringsstrategi.

2) Vurdering basert på:

Forest 500 Sub-indicator 2.1: *Does the company have a commitment to exclude production or procurement of products originating from natural forests, other natural ecosystems, and/or high conservation value areas, OR a commitment to produce and/or procure sustainably produced commodities?*

- KLP vil stemme mot styret eller gjenvalg av styremedlemmer i selskap som ikke har avskogingsforpliktelse knyttet til relevante råvarer.

Forest 500 Sub-indicator 2.1-4.1: *Does the company report progress on the commitment implementation by disclosing the proportion of its total commodity volume which is compliant with either the deforestation or traceability commitment?*

- KLP vil stemme mot styret eller gjenvalg av styremedlemmer i selskap som ikke rapporterer substansielt på relevante råvarer.

3) Vurdering basert på:

Forest 500 "Beef powerbrokers". Sub-indicator 2.1 og 2.1-4.1 som over, men vurdert kun for biff for selskap med betydelig innflytelse på forsyningskjeder for biff. Under punkt 2) er vurderingen gjort for alle sektorer samlet (skårer 0 i alle sektorer), for punkt 3) gjøres samme vurdering spesifikt for biff (skårer 0 for biff). Dette punktet plukker opp selskap som er involvert i biff som en av flere forsyningskjeder, og som har avskogingsforpliktelse begrenset til andre råvarer enn biff.

- KLP vil stemme mot styret eller gjenvalg av styremedlemmer i selskap med betydelig innflytelse på forsyningskjeder for biff, og som ikke har avskogingsforpliktelse knyttet til biff eller ikke rapporterer substansielt på oppfølging av slike forpliktelser.